

Gyermekfogászati alapfogalmak

Dr. Dézsi Anna Júlia

Semmelweis Egyetem Fogorvostudományi Kar Propedeutikai Tanszék

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Gyermekfogászat

- *„a gyermek fog- és szájbetegségeinek, azok gyógyítási módszereinek és a megelőzési lehetőségeinek ismerete.”*
- *Komplex fogorvosi terület;*
- *Gyermekkori sajátosságok;*
- *Feltételezi a fogazat és az állcsontok fejlődésének alapos ismeretét;*
- *A gyermek lélektana;*
- *Gyermek- és ifjúsági fogászat – önálló szakterület.*

*Dr. med habil Rózsa Noémi Katinka MSc, PhD
Egyetemi docens*

Gyermekfogászat

- A gyermek **fog-** és **szájbetegségeinek**, azok **gyógyítási** módszereinek és a **megelőzés** lehetőségeinek ismerete.
- Fogászati **rendellenességek felismerése** és kialakuló, egyszerűbb fog- és harapási eltérések kezelése.

Gyermekfogászat jelentősége

- Felnőtt korban mutatkozik meg.
- Az ellátatlan gyerekkori fogszuvasodás és következményei, rossz tapasztalat felnőtt korban okoz problémát a kezelések alkalmával.
- Prevenció, edukáció a gyermekkorban kifejezetten fontos.
  - Szülők bevonása!

Fogazat

- A szájüregben jelen lévő fogak összesége
- **Heterodont:** Nem egyforma alakú és nagyságú fogakból áll, melyek a rágásban különböző funkciót töltenek be.
- **Diphyodont:** kétfogzású vagyis egyszer váltja fogait.

Fogazat

Tejfogazat

- Csak tejfogak

Vegyes fogazat

- Tej és maradófogak is

Maradó fogazat

- Csak maradófogak

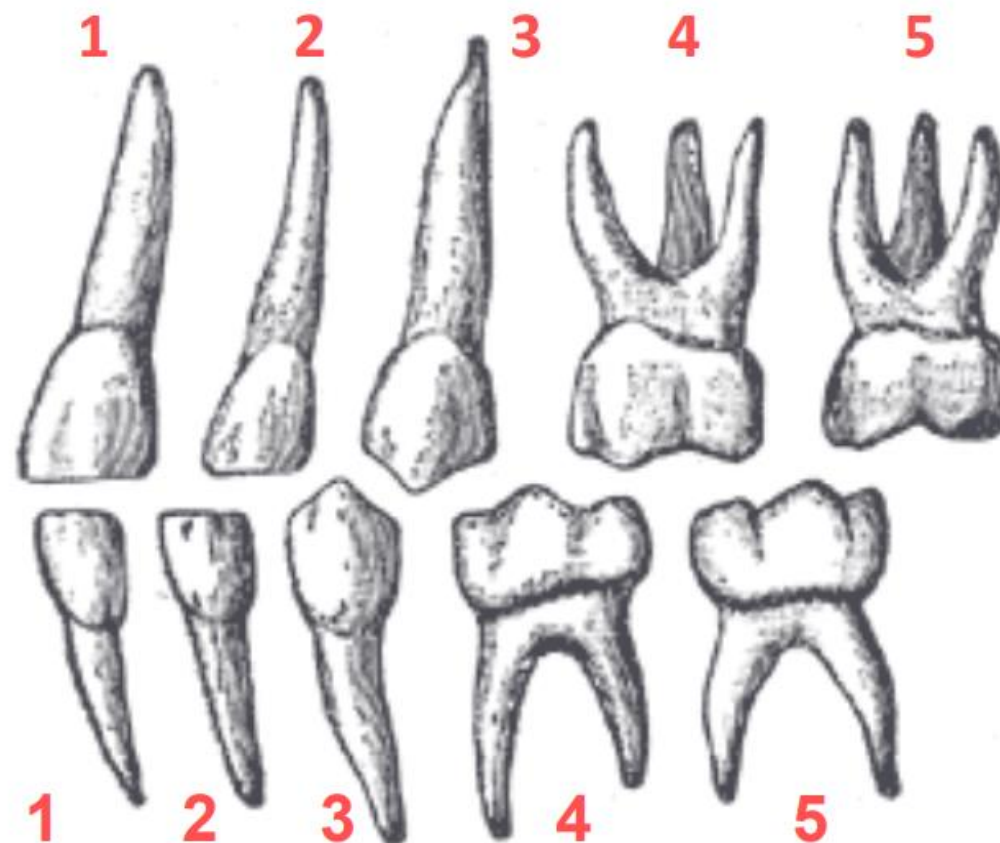
Tejfogak jellemzői

- Színük kékesfehér
- Méretük kisebb
- Alakjuk kerekesebb
- Anatómiájuk változik az idő előrehaladtával
  - Korona: abradálódik
  - Gyökér: felszívódik
- Pulpakamrájuk tág

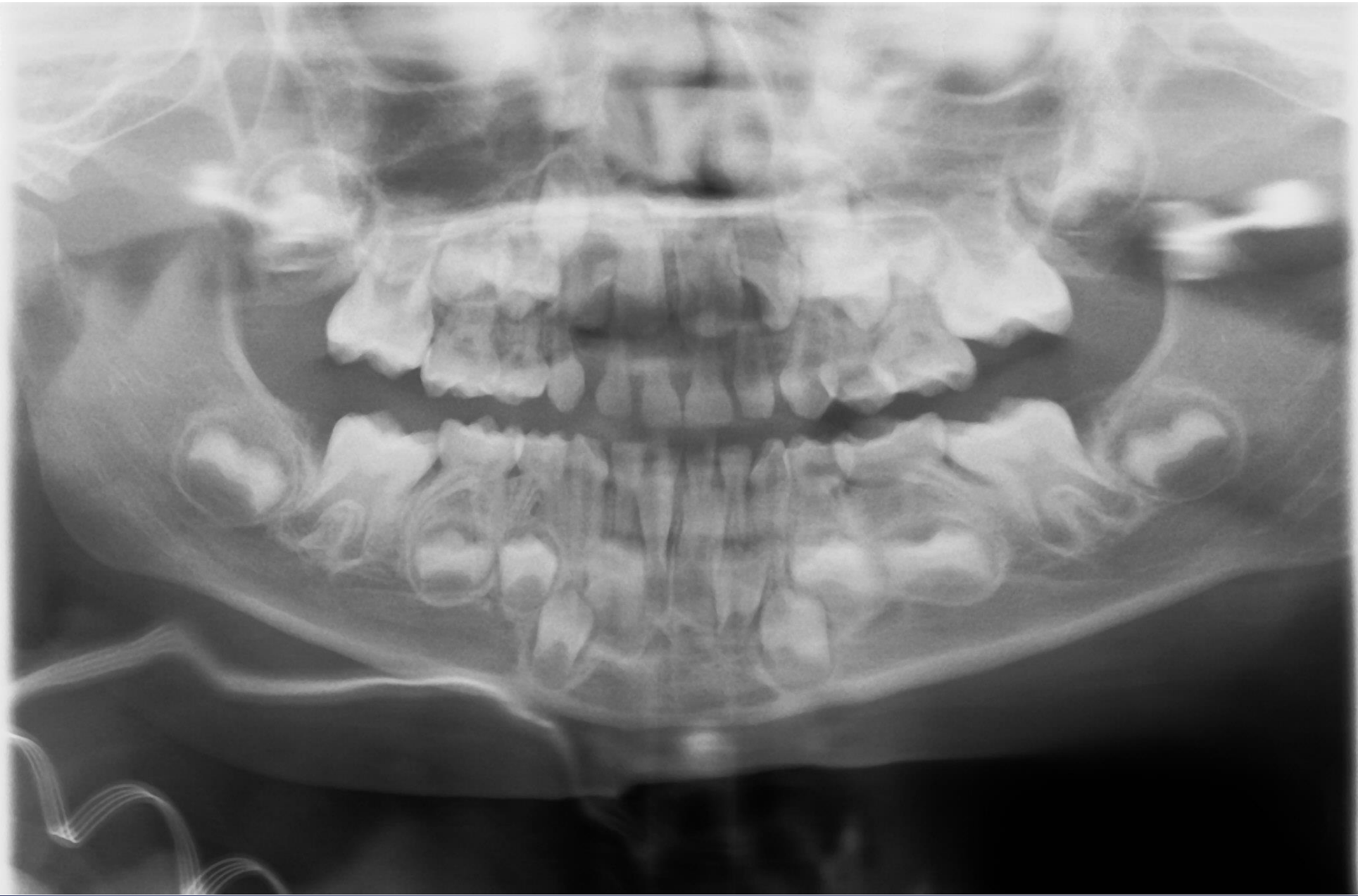

Tejfogak anatómiája

- Általában elmondható, hogy hasonlít a maradó fogra, kivéve az első tej őrlőt.
- Tejmetsző, tejszemfog:
  - 1 gyökerű
- Felső, alsó első tejmoláris:
  - Alakja szabálytalanabb
  - Gyökerek száma variábilis
- A felső második tejmoláris:
  - 4 csücsök
  - 3 gyökér
- Alsó második tejőrlő:
  - 5 csücsök
  - 2 gyökér

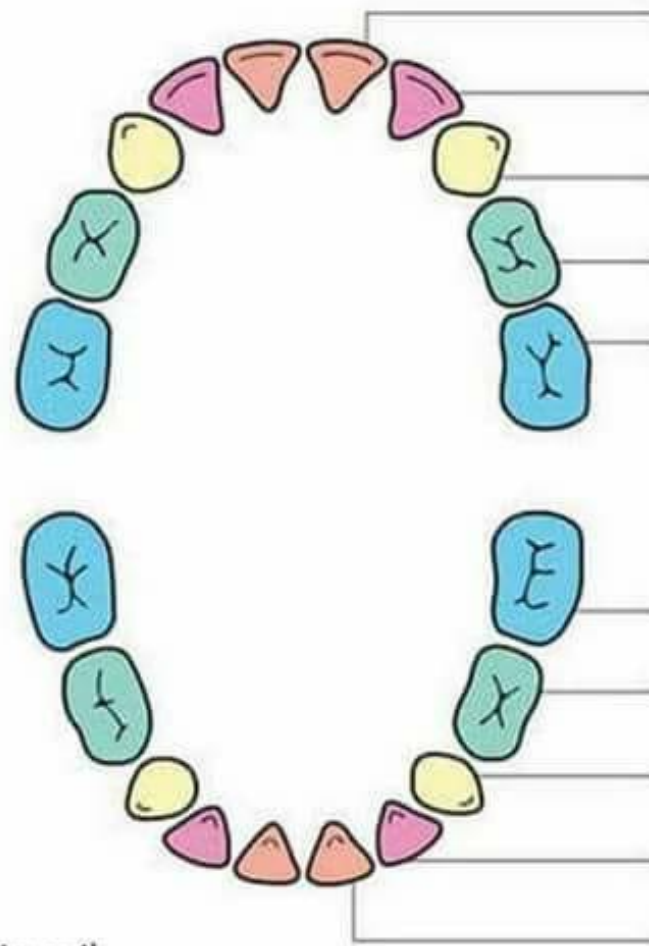

R

L

Fogzás

Felső fogak

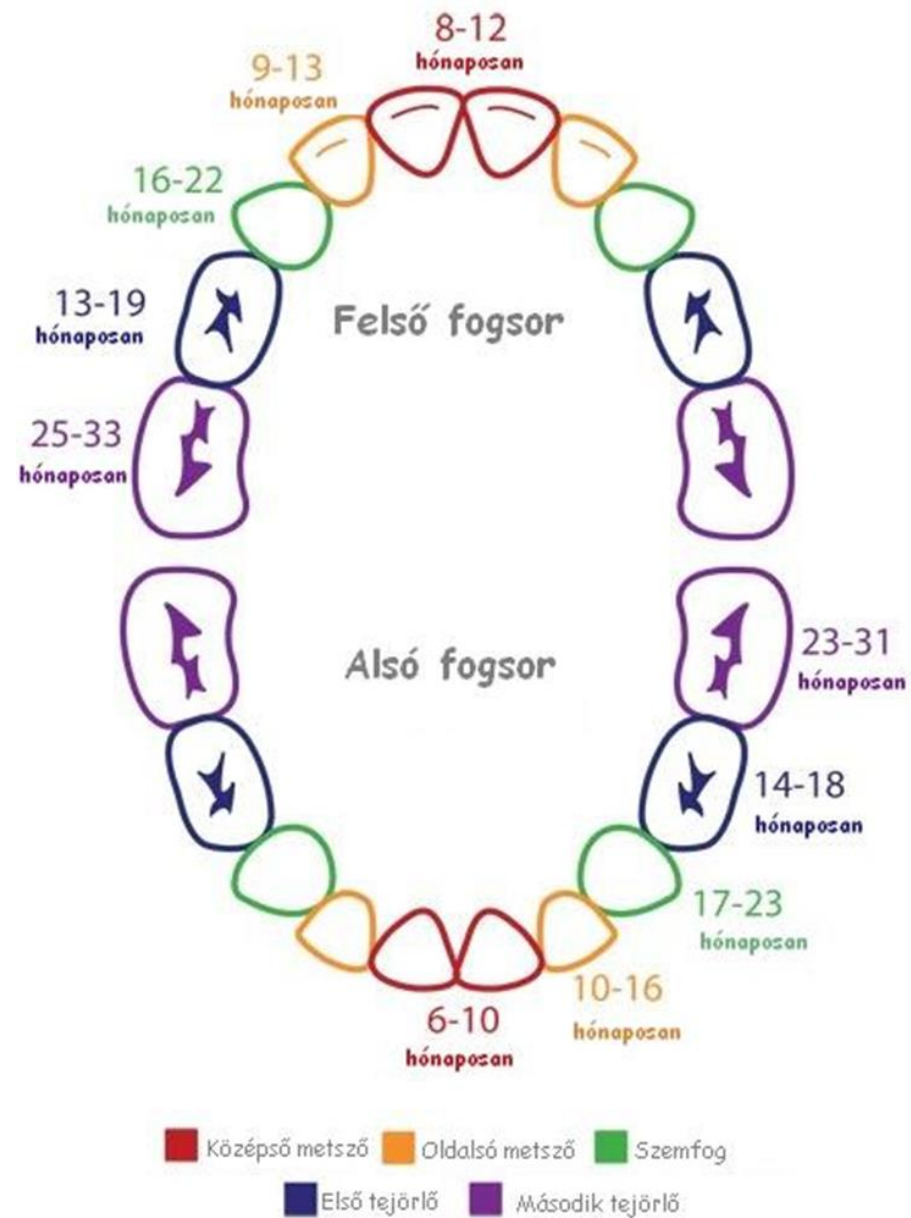
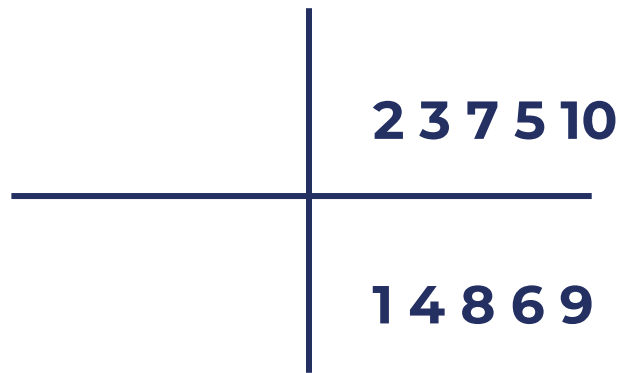
Jajj, de aranyos!	8-12 hónapos korban
Na ne!	9-13 hónapos korban
Aludni akarok!	16-22 hónapos korban
A kis szemtelen.	19-19 hónapos korban
Nem bírom tovább!	25-33 hónapos korban

Alsó fogak

Utálom!	23-31 hónapos korban
Ez kegyetlenség.	14-18 hónapos korban
Küldjetelek bort!	17-23 hónapos korban
Ez most komoly?	10-16 hónapos korban
Az első fogak!	6-10 hónapos korban

Cukimamik

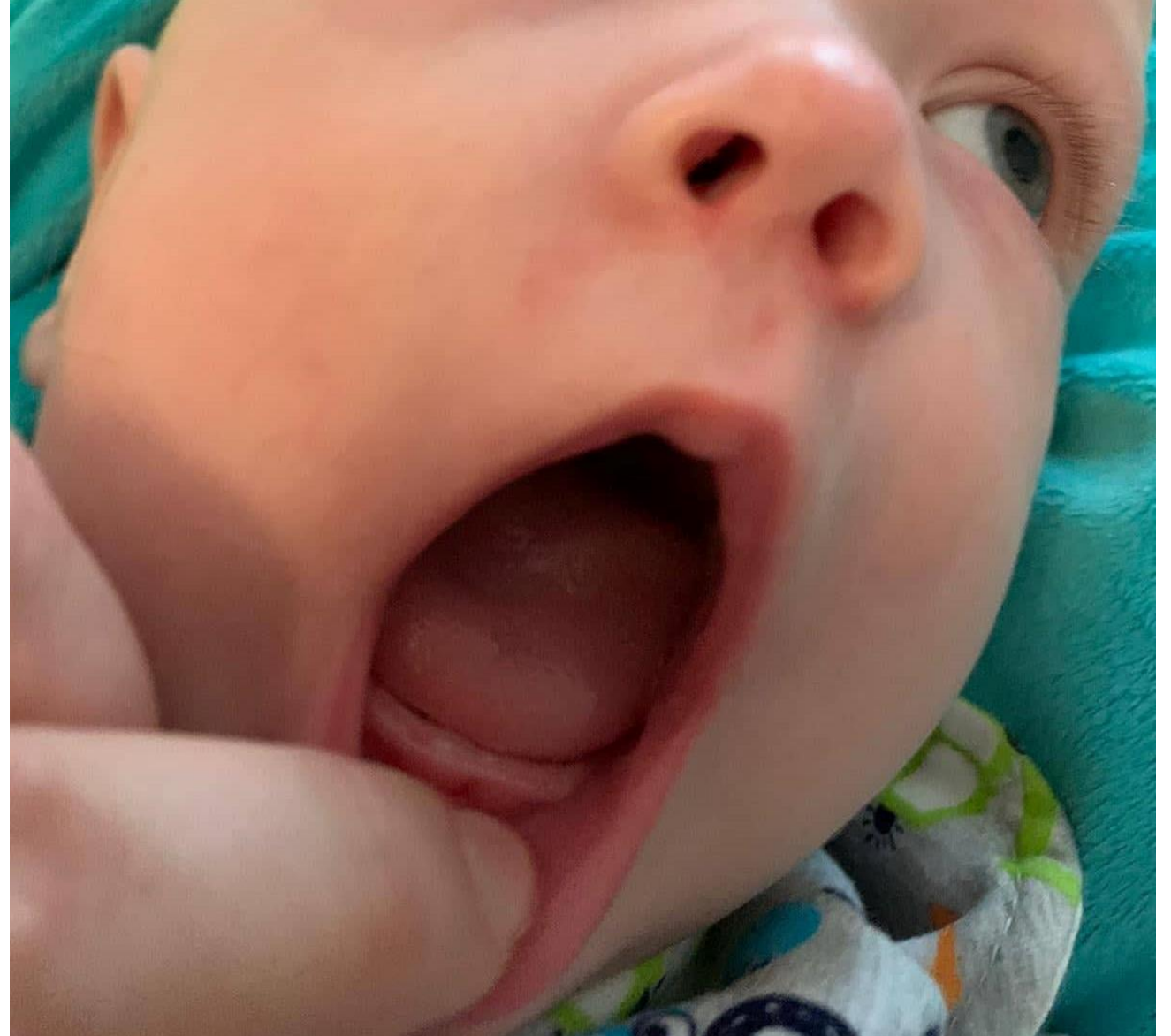
Tejfogak előtörési sorrendje

Fogáttörés:

- Kb 6. hónapos korban kezdődik a folyamatban az időrendi szórás nagy.
- Fokozott nyálképződés
- Szopási nehézségek
- Hőemelkedés
- Lázas állapotok elősegítik
- Széklet
  - Hígabb
  - Zöldes
- Nyűgösebb

Maradó fogak áttörése

MARADANDÓ FOGAK

KÖZÉPSŐ METSZŐFOGAK

OLDALSÓ METSZŐFOGAK

SZEMFOGAK

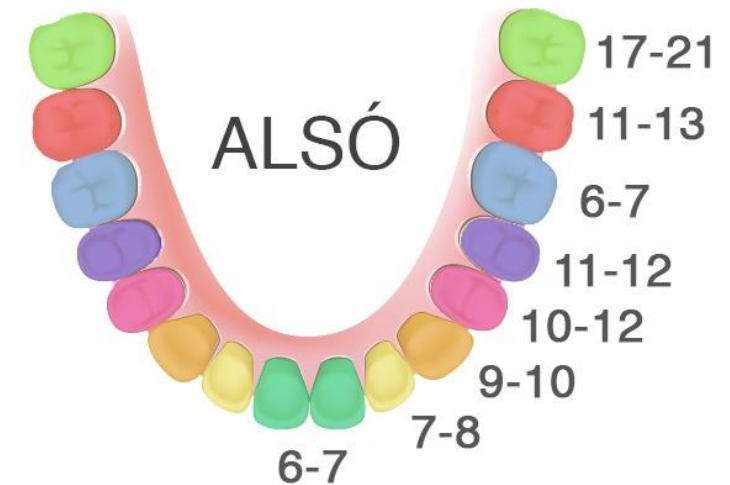
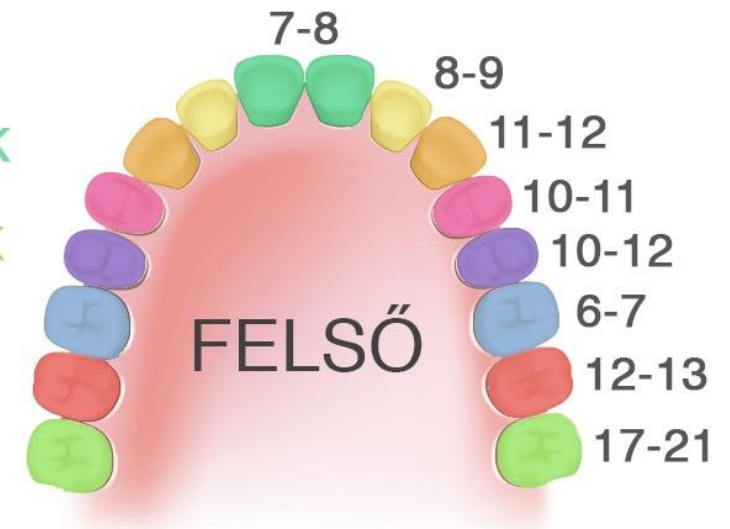
ELSŐ KISÖRLŐ

MÁSODIK KISÖRLŐ

ELSŐ NAGYÖRLŐ

MÁSODIK NAGYÖRLŐ

BÖLCSESSÉGFOG

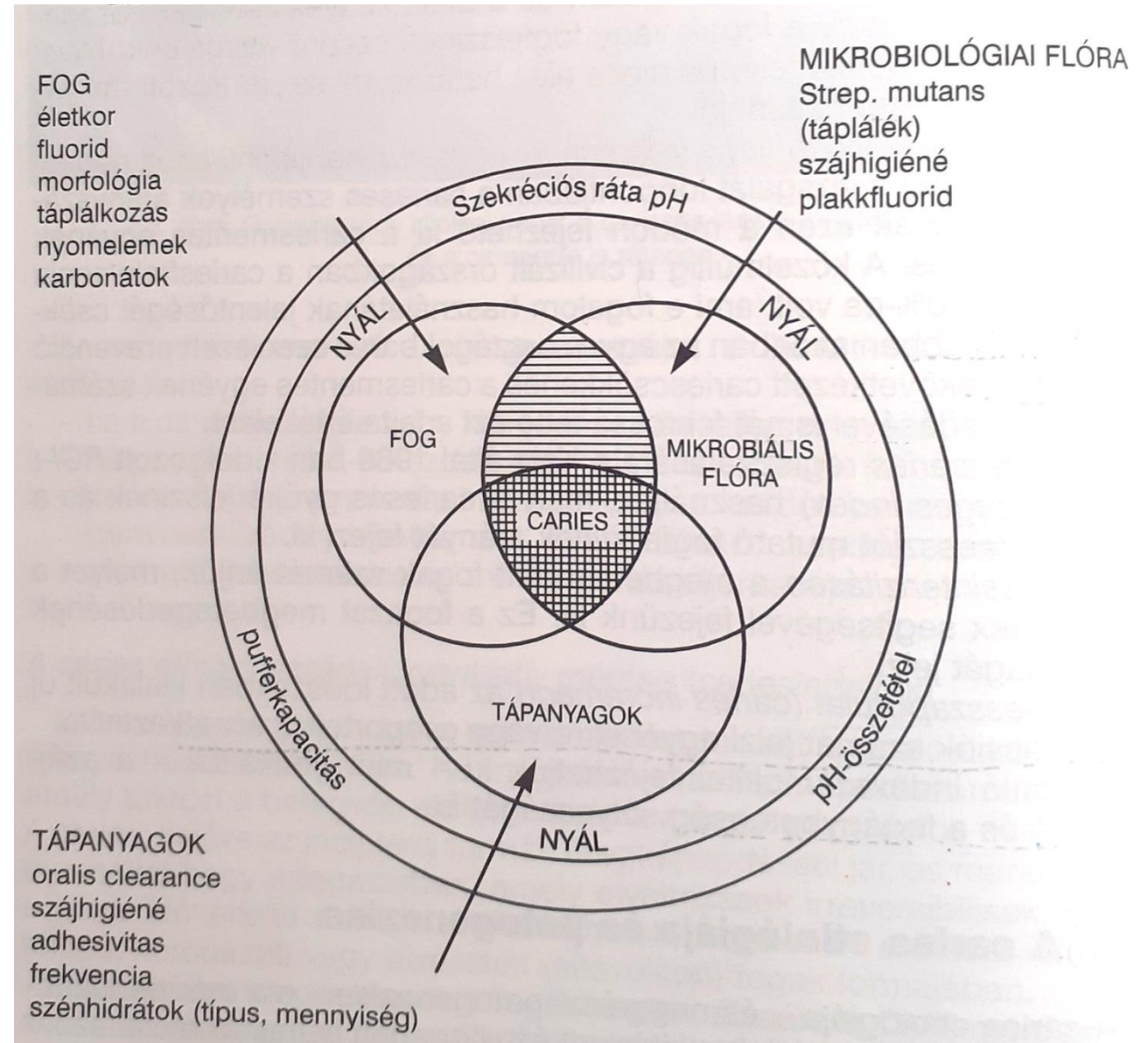

Gyerekkori sajátosságok és fogászati ellátásuk

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Caries kialakulása

Caries

- Frontfogakra jellemző caries
Circularis caries
Baby bottle szindróma

- Molárisokra jellemző szuvasodás

Főleg barázdákban,
approximális felszíneken

Az alsók rosszabb állapotban,
mert előbb jelenik meg a
szájüregben

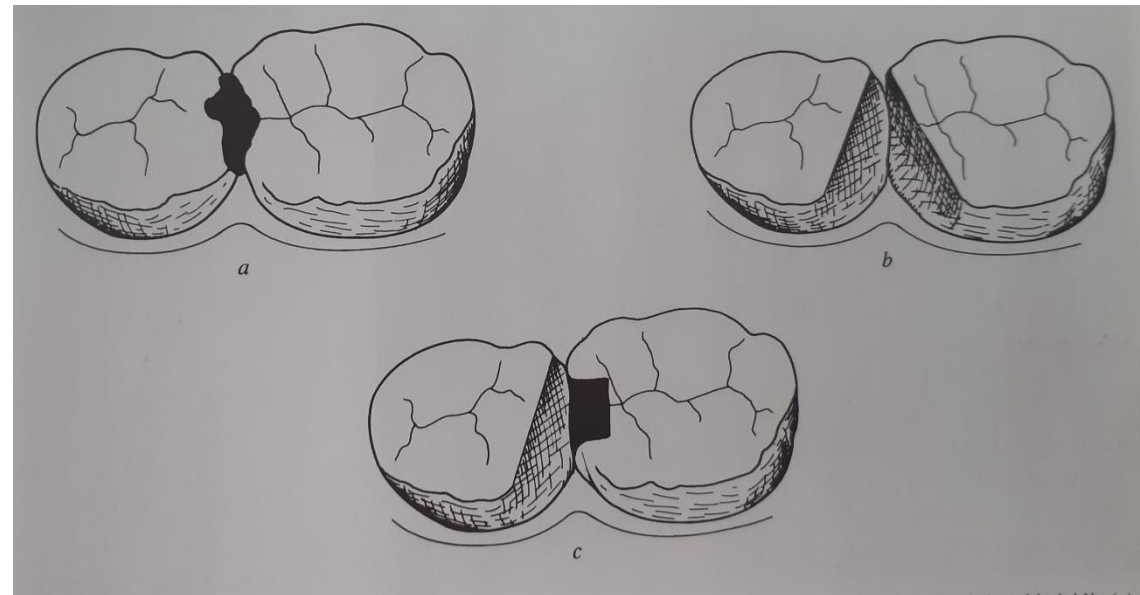

*Dr. med habil Rózsa Noémi Katinka MSc, PhD
Egyetemi docens*

Caries ellátása

- Célja:
  - Rágófunkció helyreállítása
  - Vitális tejfog megőrzése a fogváltásig
- Cirkuláris caries
  - Gyökerek megtartása, helyfenntartó funkció
- „Normál caries”
  - Kavitás alakítás után tömőanyaggal való ellátása
  - Elcsiszolás → approximális felszín, fogköz megnyitása
  - Az első tejmolárisok rosszabbul reagálnak a tömésterápiára
    - gyakran begyulladnak, elhalnak

Caries ellátása

- Preventív jellegű vitálamputáció
  - Fogbél koronai részének eltávolítása
- A kezelés kiválasztása nagyban függ a gyerek életkorától és kooperációjától!

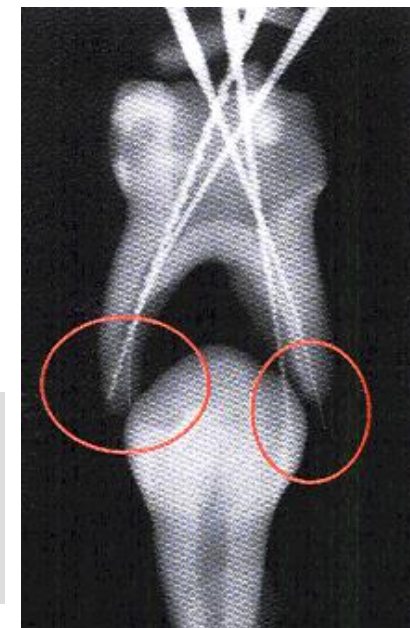

**A koronapulpa
eltávolítása**

*Dr. med habil Rózsa Noémi Katinka MSc, PhD
Egyetemi docens*

**A maradó fogcsíra sérülhet
túldimenzionált gyökértágítás
következtében**

Vegyes fogazat ellátása

- Többnyire megfigyelhető, hogy rossz tejfogazatot rossz maradófogazat követ.
- Ellátatlan tejfog caries miatt kontaktcaries alakulhat ki a maradó fogon.
- Maradó fogak szuvasodása egyezik a megjelenésük sorrendjével
- Caries ellátása:
- Maradó fogakon üregalakítás után töméssel.
- Megfelelő izolálás!

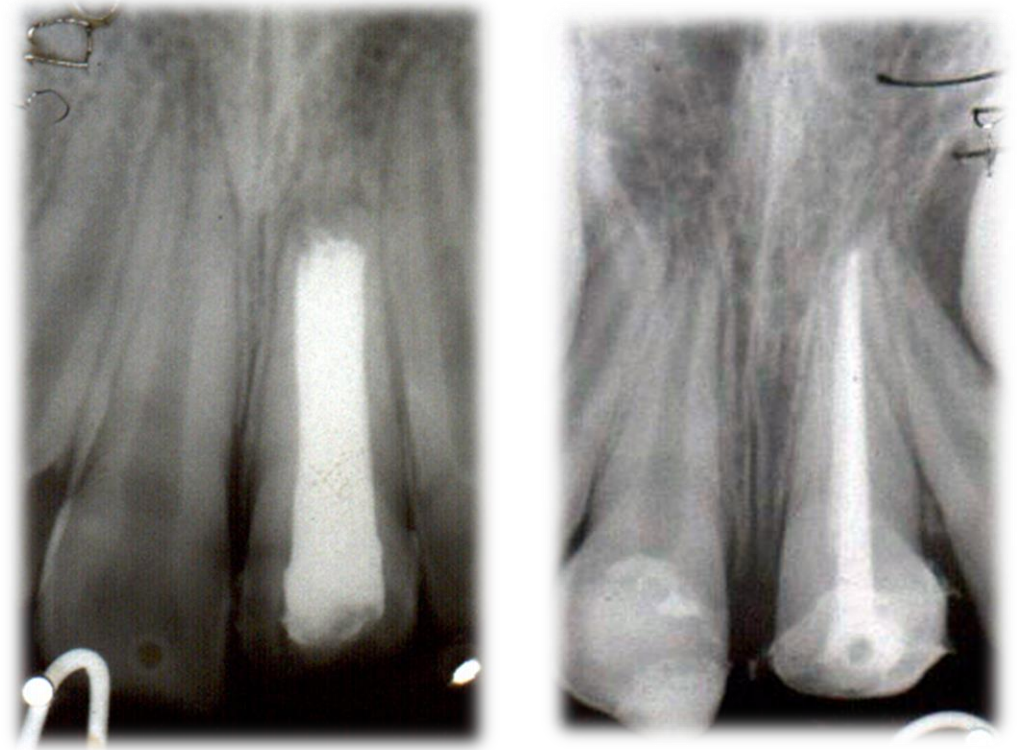
Barázdazárás

- Első és második maradó molárisok
- Esetleg tejmolárisok
- Fog előtörése után fél éven belül!

Gyökérkezelés

- A pulpakamra tágabb
- Nehezebb apikális lezárás

*Dr. med habil Rózsa Noémi Katinka MSc, PhD
Egyetemi docens*

Balesetek

- Fog teljes vagy részleges kimozdulása
- Korona sérülése
- Gyökér sérülése
- Fog tengely irányú elmozdulása
- Lágyszövetek sérülése ajak
- Csont sérülés

Fog teljes vagy részleges kimozdulása

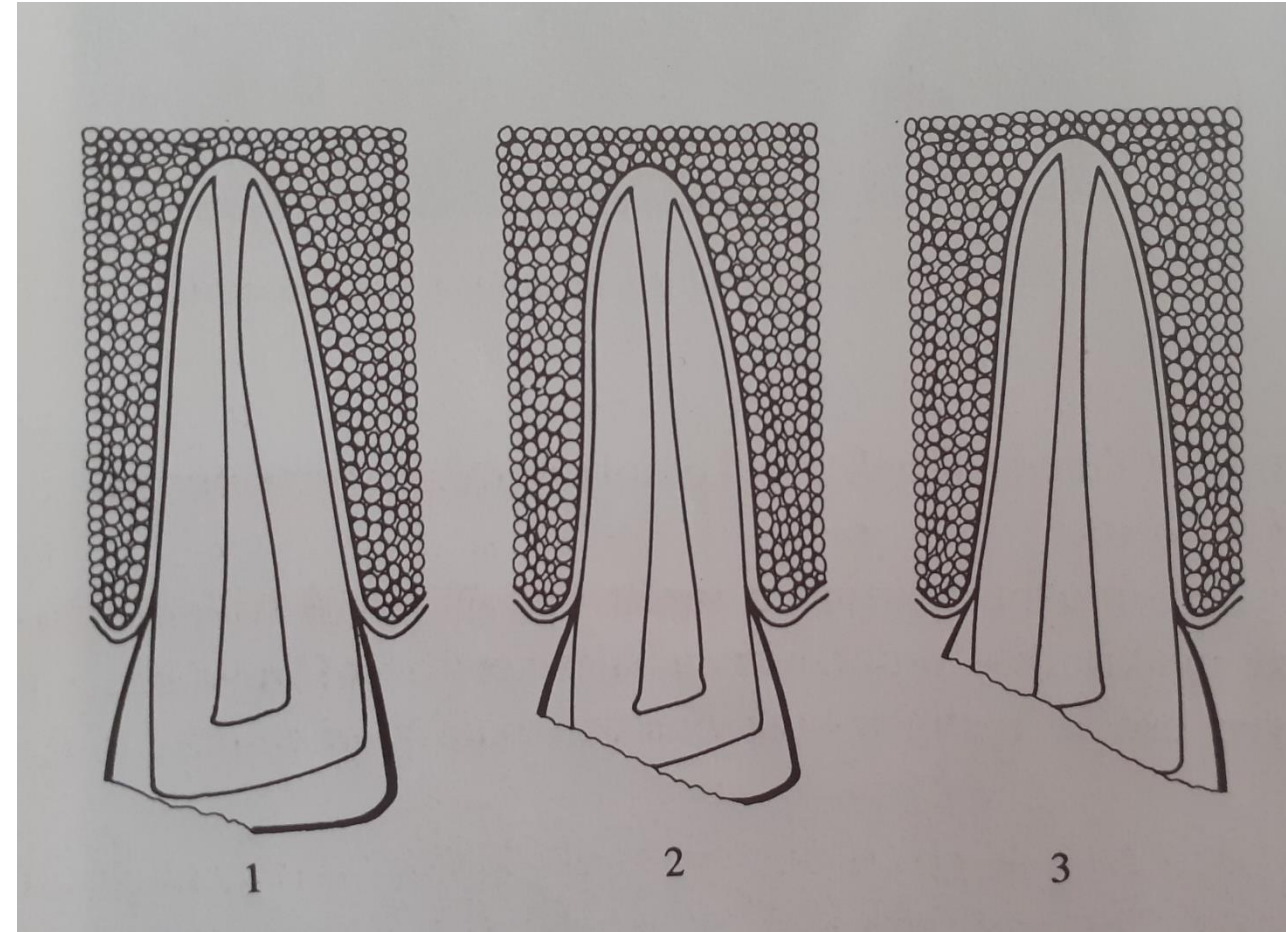
- A kimozdulás értékétől függően:
  - Repositio
  - Szomszédos fogakhoz való rögzítés
  - Konzerváló vagy fogpótlástani ellátása
  - Sebészi eltávolítása

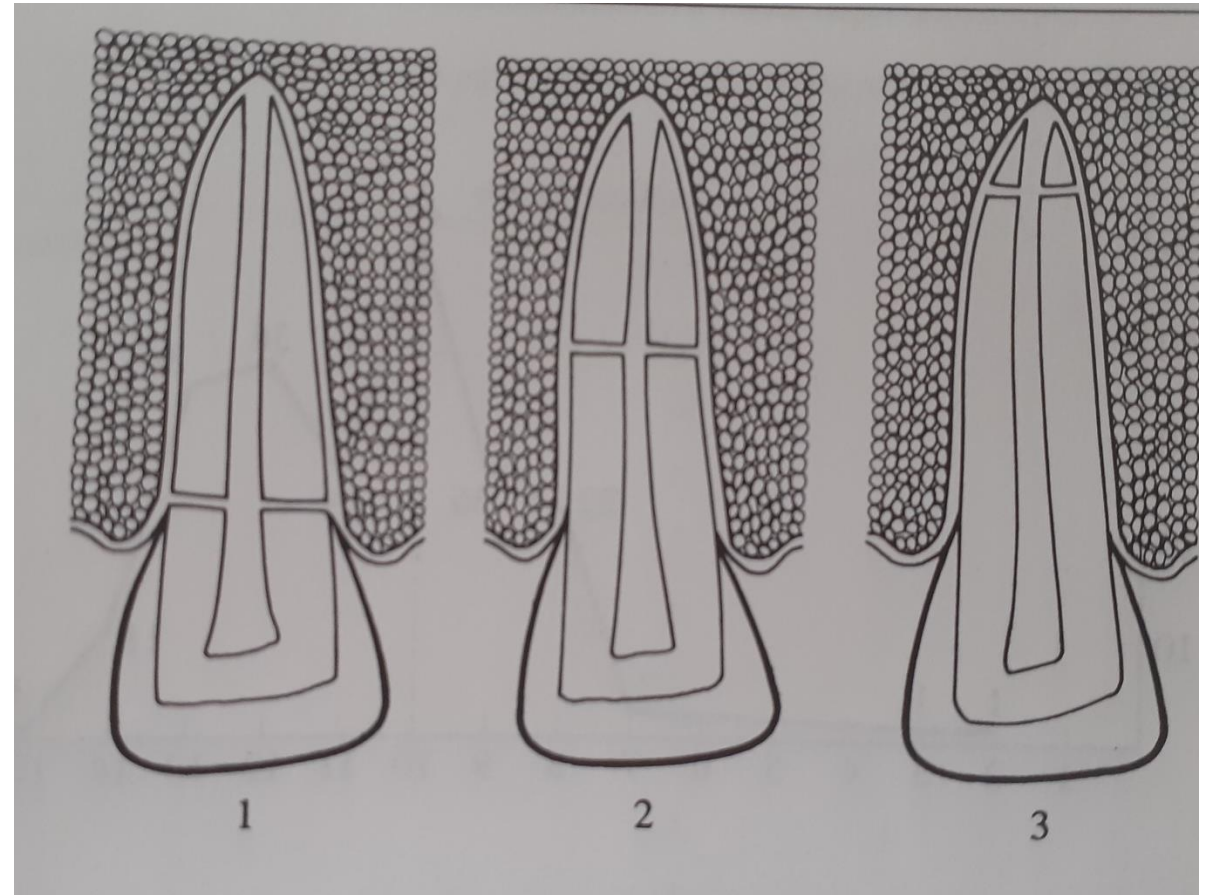
Korona sérülései

- Pulpa érintett vagy nem

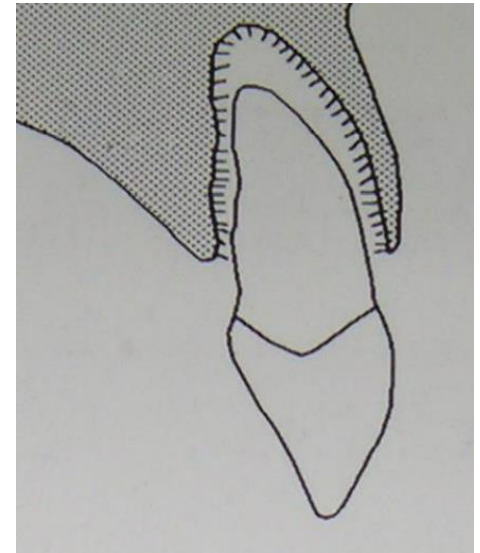
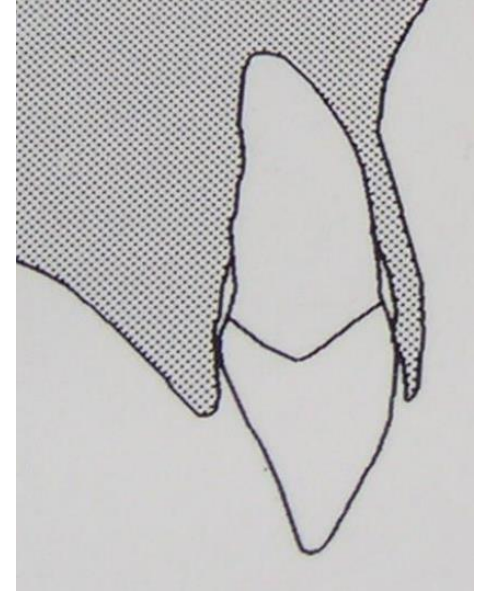
Gyökér sérülése

- Maradó vagy tejfog
- A törés helye alapján:
  - Eltávolítás
  - Sínezés
  - Megfigyelés

Fog tengely irányú elmozdulása

- A tengely irányi elmozdulás mértékétől függően:
  - Megfigyelés
  - Ortodontiai repositio
  - Sínezés
  - Gyökérkezelés
- Intrusio
  - Benyomódás
- Extrusio
  - kimozdulás

Prevenção

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Primer-Primer Prevenció

- Kismamák edukálása
  - Gyermek táplálása
  - Szájhygiénés oktatás
  - Szájápolási eszközök megismertetése

Primer Prevenció

- **Célja a betegség kifejlődésének megakadályozása** az egészség megőrzésével, támogatásával.
- Már gyerekkorban el kell kezdeni.
- Megfelelő táplálék
  - Szoptatás → elősegíti az állkapocs normál fejlődését
  - Cukros ételek mellőzése
- Megfelelő szájhygiéne kialakítása már csecsemő korban.

Primer Prevenció

- Korosztálynak megfelelő oktatás szervezése:
  - Óvodai egészségnapok
  - Iskolai fogászat
- Első fogászati benyomások pozitív megalapozása.

Primer Prevenció

- Szájhygiéne kialakítása:
  - Puha sörtéjű korosztálynak megfelelő fogkefe
  - Fogkrém
    - Borsónyi nagyságú
    - Lokális fluoridok:
      - Fogkrém, zselék, lakkok
- Korai kezelés:
  - Barázda zárás
  - Fogszabályzó kezelés

Szerves vagy szervetlen fluoridok fogmosás után rezervoárként működnek és lassan oldódnak a nyálban (6-8 óra) és alacsony fluoridkoncentrációt adnak le – beépülése csekély.

Primer Prevenció

- Helyes táplálkozási szokások kialakítása:
  - Megfelelő mennyiség és minőség
    - Felszívódás utáni hatás
    - Helyi hatás
  - Cukros ételek, italok mellőzése
  - Savas italok mellőzése
    - Nestea, Cola, energia italok
    - Saveróziós hatások

Szekunder Prevenció

- A szekunder prevenció **célja a betegségek korai**, rejtett, még panaszt nem okozó szakban való **felismerése**. A beteg jó eséllyel, kisebb károsodással, alacsonyabb költséggel gyógyítható.
- Kialakult károsodások ellátása:
  - Szuvas fogak ellátás

<http://www.naturaldental.hu/szolgaltatasok/esztetikus-fenyrekoto-tomesek/>

Tercier Prevenció

- A terciar prevenció célja a **betegségekből fakadó károsodások**, a tartós egészségdeficitet okozó, életminőséget rontó; funkciózavart, tartós fájdalmat, tartós ellátást okozó állapotok **megelőzése**.
- Az elkészült fogászati kezelés után a helyes szájhygiéne fenntartása, rendszeres **kontroll**:
  - Sec. szuvasodások megelőzése

Köszönöm a figyelmet!

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769